EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

„Podpora vzájemného učení pedagogů MŠ“
reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_010/0000523

Vzory zvládání náročných situací v dětské literatuře

PhDr. Simona Hoskovcová, PhD., katedra psychologie FFUK

Příběh:

- Pomáhá vyznat se ve zkušenosti
- Naznačuje řešení
- Potvrzení a přijetí
- Dává naději

Příběhy mají i terapeutický účinek
Nossrat Peseschkian – kniha „Příběhy jako klíč k dětské duši“ (1999, Portál); „Kupec a papoušek“ (1996, Cesta)

- V zemích Orientu jsou příběhy již dlouho chápány nejen jako prostředky k ukrácení času či k zábavě, ale také jako prostředky pomáhající v různých životních situacích. Pokud se příběh použije v pravou chvíli a vhodnou formou, může se stát nejdůležitějším prvkem terapeutického úsilí, neboť může přispět ke změnám v postojích a chování.

Pohádky
Bruno Bettelheim – kniha „Za tajemstvím pohádek“ (2017, Portál)

- Poselství pohádek je takové, že boj proti krutým životním nesnázím je nevyhnutelný a patří neodmyslitelně k lidské existenci; když se ale člověk boji nevyhýbá a tvrdošíjně čelí nečekaným a často nespravedlivým útrapám, přemůže všechny překážky a nakonec vyjde jako vítěz.

Nápodoba
Dítě má v hrdinech příběhů vzory, od kterých se učí. V příběhu či pohádce sledujeme postavu, se kterou se dítě může identifikovat. Chování této postavy pak může být dítěti inspirací při řešení vlastních situací.

„Příkladů dobrých a ustavičných potřeba jest mládeži, protože dětem pánbůh povahy opičí dal, to jest chtivost jakousi k dělání všeho, co jiné dělati vidí; takže byť se člověku mladému

nikdy nic neporoučelo a neoznamovalo, jen když on vidí a slyší, co jiní dělají, dělati totéž týmiž způsoby zvykne, to neproměnným zkušením stvrzeno jest.“
(Komenský, 1964, s. 34)

Užitečný zdroj při hledání knížek pro děti:
http://www.bibliohelp.cz/

Nedokončené pohádky – Zdeněk K. Slabý (2013, Portál)
Knížka obsahuje začátky pohádek. Děti mají těmto pohádkám vymyslet pokračování. Pohádka zpravidla končí ve chvíli, kdy se hrdina ocitá ve svízelné situaci vyžadující řešení. Knížka vybízí k hledání řešení pro postavy příběhu a k diskusi nad variantami řešení. Ve druhé části knihy je uvedeno pokračování příběhu od autora a také od dětí.

Působení médií na děti
Ve skutečnosti je poměrně obtížné prokázat, že média hrají roli v rané socializaci dětí a v dlouhodobé socializaci dospělých. Důvodem je především to, že se jedná o dlouhodobý proces, a každý mediální účinek je v interakci s ostatními společenskými vlivy a dalšími socializačními vlivy v rodině.
Hlavní myšlenkou teze o socializaci je, že média mohou pomocí symbolické odměny či trestu za různé druhy chování představované v médiích „učit“ normám a hodnotám

Pozitivní příklad: Sesame street (1969)

- měl jako první pořad v historii specifické edukativní cíle.
- Původním hlavním záměrem pro vytvoření tohoto pořadu bylo umožnit předškolním dětem převážně ze sociálně nižších vrstev či minorit připravit se na vstup do školy.
- Pořad Sesame Street může potencionálně pomoci připravit na školu.
- V oblasti sociálního chování nebyly výsledky tak jednoznačné jako u kognitivních schopností.
- U dětí, které sledovaly Sesame Street se objevovalo při společné hře více kooperující chování než u těch, které jej nesledovaly, ovšem pouze pokud kontrolované situace byly podobné těm v televizním pořadu. Při volné hře toto potvrzeno nebylo.